

UGOVOR O KUPOPRODAJI BRODICE – VALJANOST UGOVORA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda br. Rev 1311/2014-2 od 27. ožujka 2019.

Vijeće: Mirjana Magud, predsjednica vijeća, Davorka Lukanović-Ivanišević,
Željko Šarić, Ljiljana Hrastinski Jurčec i Dražen Jakovina, članovi vijeća

Račun o kupoprodaji brodice proizvodi pravne učinke valjanoga kupoprodajnog ugovora. Račun je isprava kojom se dokazuje vlasništvo brodice i na temelju koje se brodica upisuje u očevidnik brodica.

Prodavatelj brodice deklaratornom tužbom tražio je da se utvrdi kako račun o kupoprodaji brodice koji je izdao u svojstvu prodavatelja nije kupoprodajni ugovor za brodicu model Clasic gliser, motor Yanmmar, tvorničke oznake... broj trupa... registarske oznaka... te da kao takav ne proizvodi pravne učinke valjanoga ugovora o kupoprodaji brodice. Također, tužitelj je tražio da se kupcu brodice (tuženiku) naloži predaja u posjed predmetne brodice te tvrdio da se tužitelj treba smatrati predmnijevanim vlasnikom.

Presudom Općinskog suda u Zadru poslovni broj P-2599/08 od 23. prosinca 2013. kao suda prvog stupnja prihvaćen je tužbeni zahtjev, a presudom Županijskog suda u Zadru poslovni broj Gž-221/14-4 od 14. veljače 2014. kao suda drugog stupnja odbijena je žalba tuženika kao neosnovana te je potvrđena presuda suda prvog stupnja.

U postupku pred nižestupanjskim sudovima utvrđeno je da je predmetna brodica u posjedu tuženika koji je u očevidniku brodica upisan kao vlasnik u Lučkoj kapetaniji S. temeljem računa br. ... od 24. svibnja 2007. koji je tuženiku izdao tužitelj te da se zbog tog upisa između stranaka vodi upravni spor. Nadalje, utvrđeno je da je, prije nego što se tuženik temeljem ispostavljenog računa upisao u očevidnik brodica, kao vlasnik navedene brodice bio upisan tužitelj. Iz računa br. ... koji je izdao tužitelj vidljivo je da je opisana brodica predmet kupoprodaje te da je prodana tuženiku za iznos od 579.455,00 kn. U postupku pred nižestupanjskim sudovima utvrđeno je da je M. D., koji je bio glavni pregovarač u navedenoj spornoj kupoprodaji, pravomoćno osuđen pred Općinskim sudom u Zadru, presudom poslovni broj K-12/08, za kazneno djelo prijevare protiv imovine jer je zakonskog zastupnika tužitelja te tuženika doveo u zabludu lažnim prikazivanjem i prikrivanjem činjenica, čime ih je naveo da ovi

nešto učine na štetu tuđe imovine, a time je pribavio znatnu imovinsku korist. Nižestupanjski sudovi prihvatili su tužbeni zahtjev jer su smatrali da predmetna kupoprodaja nije valjana zbog toga što M. D., koji je temeljem pravomoćne presude osuđen za kazneno djelo prijevare, nije imao tužiteljevu valjanu pisanu punomoć za prodaju brodice te zbog toga što tuženik nije tužitelju isplatio kupoprodajnu cijenu, nego je isplate vršio na račun trećih osoba koje su time prebijale međusobne tražbine. Zbog navedenog sudovi prvog i drugog stupnja zaključili su da predmetni račun ne predstavlja kupoprodajni ugovor pa su prihvatili tužbeni zahtjev i naložili tuženiku predaju brodice.

Protiv presude suda drugog stupnja tuženik je podnio reviziju, pozvao se na bitne povrede odredaba parničnog postupka i na pogrešnu primjenu materijalnog prava te predložio da se presuda ukine i vrati na ponovno suđenje. U odgovoru na reviziju tužitelj se reviziji usprotivio smatrajući je neosnovanom te je predložio da se ona odbije.

Vrhovni sud Republike Hrvatske (u nastavku VSRH) odlučio je da je revizija osnovana pa je prihvatio reviziju tuženika i preinačio presudu suda drugog stupnja tako da je odbio tužbeni zahtjev.

Revizijski sud ispitao je pobijanu presudu sukladno odredbi iz čl. 392.a st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 28/13, u nastavku ZPP) samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji. Ispitujući na takav način pobijanu presudu, VSRH nije našao da su u njezinu donošenju bile počinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1, čl. 356. u vezi s čl. 385. st. 1. toč. 2. i 3, čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a. Međutim, VSRH smatra da tuženik s pravom u reviziji ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava.

VSRH smatra da se ne može prihvatiti zaključak nižestupanjskih sudova da predmetni račun o kupoprodaji brodice ne predstavlja kupoprodajni ugovor između tužitelja i tuženika. VSRH se pozvao na odredbu iz čl. 166, st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08, u nastavku ZVDSP) kojom je propisano da će se vlasnikom stvari smatrati onoga tko u postupku pred sudom ili drugim nadležnim tijelom dokaže pravni temelj i istinit način svojega stjecanja stvari prema osobi koja stvar posjeduje bez pravnog temelja ili na slabijem pravnom temelju. Predmnijevanom će vlasniku na njegov zahtjev predati posjed stvari posjednik koji nema pravni temelj posjedovanja ili je slabiji time što mu je posjed nepošten ili nezakonit, ili što ne može označiti svojega prednika ili može samo sumnjivo, ili što je stekao posjed stvari besplatno, a onaj koji zahtijeva

posjed bio ga je stekao naplatno; no neće mu trebati predati posjed stvari posjednik koji ima jednako jak pravni temelj kao on.

VSRH je zaključio da na strani tužitelja ne postoje elementi iz gore navedene zakonske odredbe, te se njega ne može smatrati predmnijevanim vlasnikom u odnosu na tuženika koji je upisan u očevidnik brodice kao vlasnik i predmetnu brodicu drži u posjedu. Utvrđeno je da je upravo zakonski zastupnik tužitelja izdao predmetni račun temeljem čega je tuženik kupio brodicu od tužitelja. To što je kupoprodajna cijena prema međusobnim dogovorima isplaćena trećim osobama ne čini osnovanim postavljeni tužbeni zahtjev. Također, VSRH smatra kako činjenica da je do kupoprodaje između tužitelja i tuženika došlo, proizlazi i iz izdanog računa, koji je bio osnova za upis vlasništva tuženika, a nevaljanost eventualnog upisa nije predmet raspravljanja u ovom postupku. Tuženiku je po izdanom računu predana brodice u samostalan posjed (čl. 116. ZVDSP-a). S obzirom na režim javnog upisnika, odnosno upisa kao načina stjecanja vlasništva na brodici, tuženik je tužitelju samom tom činjenicom dokazao vlasništvo pa tužitelj ne može s uspjehom tražiti od tuženika predaju u posjed navedene brodice.

U obrazloženju svoje presude VSRH je istaknuo da tužbenim zahtjevom koji je tužitelj postavio u ovom postupku on ne može poništiti pravne učinke ispostavljenog računa tuženiku temeljem čega se ovaj upisao kao vlasnik brodice (čl. 20., 24. i 27. Pravilnika o brodicama i jahtama, Narodne novine br. 27/05). Dok postoji navedeni račun, on ima snagu pisanog pravnog posla za stjecanje vlasništva brodice, a predmet ove parnice nije brisovna tužba.

Iz navedenih je razloga VSRH prihvatio reviziju tuženika i drugostupanjsku presudu preinačio te odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan. Naloženo je tužitelju nadoknađivanje parničnog troška tuženiku, i to pozivom na odredbu iz čl. 154. st. 1. ZPP-a koji se odnosi na trošak zastupanja tuženika po odvjetniku i na sudske pristojbe.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

CONTRACT OF SALE OF A BOAT – THE VALIDITY OF A CONTRACT

*Supreme Court of the Republic of Croatia
Rev 1311/2014-2, 27 March 2019*

A boat sales receipt produces the legal effects of a valid sales contract. The receipt is a document proving the ownership of a boat on the basis of which an entry is made in the register of boats.